

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента,
доцента кафедри професійної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Бордюка Олександра Миколайовича
на дисертаційну роботу **Цзінь Яоцюань**
«Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної
діяльності у закладах позашкільної освіти КНР»
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань А Освіта А1 Освітні науки
(ОНП «Освітні, педагогічні науки»)

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок з планами відповідних галузей науки. Глобалізаційні процеси та стрімка цифровізація соціокультурного простору висувають нові вимоги до фахової підготовки вчителів мистецьких дисциплін. Сучасний ринок освітніх послуг, особливо в секторі позашкільної освіти КНР, потребує педагогів, які володіють не лише академічними музичними знаннями, але й здатні гнучко реагувати на виклики часу, організовувати творчі колективи та керувати мистецькими проєктами.

Дисертант слушно акцентує увагу на тому, що існуюча система вищої музичної освіти є досить консервативною. Вона орієнтована на індивідуальне виконавство, тоді як реальна педагогічна практика вимагає командної роботи та мультизадачності. Вирішення проблеми формування проєктної культури майбутніх учителів є своєчасною відповіддю на запит суспільства, що й зумовлює актуальність рецензованої роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертаційне дослідження Цзінь Яоцюань характеризується коректним визначенням ключових елементів наукового апарату, а саме: об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.

Якість виконаної дисертаційної роботи, її внутрішня цілісність, наукова доцільність та системність проведення науково-дослідної роботи знаходять своє відображення у структурі дисертації.

Варто відзначити, що структура розділів та параграфів роботи логічно узгоджується із визначеним науковим апаратом, забезпечуючи послідовне розкриття теми дослідження та досягнення поставленої мети. Така структурна

відповідність є важливим критерієм оцінки наукової праці, оскільки засвідчує продуманість методологічного підходу та логічну завершеність дослідження.

Наукові результати дисертації є обґрунтованими та базуються на використанні комплексу теоретичних та емпіричних методів, адекватних предмету дослідження.

Достовірність отриманих даних підтверджується достатнім обсягом вибірки та коректним використанням математичного апарату. Зокрема у процесі наукового дослідження автор застосував комплексну методологію, що має взаємодоповнююче використання теоретичних, емпіричних та статистичних методів, а методологічна та дидактична обґрунтованість вибору зазначених методів забезпечила репрезентативність та вірогідність отриманих наукових результатів, підвищуючи їхню валідність. Одже, застосування автором показника Minimal Detectable Change (SDC95) для аналізу індивідуальних траєкторій розвитку студентів свідчить про глибокий аналітичний підхід до інтерпретації педагогічних явищ, що дозволяє мінімізувати суб'єктивність оцінювання.

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

У дисертації отримано низку нових наукових результатів, зокрема, *розроблено*, теоретично *обґрунтовано* зміст, форми, методи та педагогічні умови процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти КНР, підґрунтям якої виступає авторський «Опитувальник готовності до проєктної діяльності для майбутніх учителів музичного мистецтва»; *подано* авторське визначення поняття «готовність до проєктної діяльності в закладах позашкільної освіти КНР» як багатовимірного емерджентного утворення, що виходить за межі лінійної сукупності знань і становить динамічну синергію фахових музично-педагогічних компетентностей із нейрокогнітивними ресурсами особистості (емоційною регуляцією, когнітивною гнучкістю, увагою, креативністю тощо); *конкретизовано* сутність і зміст проєктної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах позашкільної освіти, виявлена і детально описана її структура; *визначено* теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності у закладах

позашкільної освіти; *виявлено та обґрунтовано* засоби, що забезпечують вирішення завдань готовності до проєктної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва у позашкільлі КНР; *розроблена і реалізована* теоретична модель, яка розкриває зміст і етапи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти і містить критеріально-оцінювальний апарат; *визначено і реалізовано* комплекс педагогічних умов, що забезпечують ефективну підготовку до проєктної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва у позашкільних закладах КНР; *запропоновано* процедуру перевірки ефективності підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти; *аргументовано* особливості підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності; *удосконалено і конкретизовано* змістові компоненти підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності – конструювання, моделювання і проєктування; усвідомлення, формулювання і творче вирішення завдань;

Подальшого розвитку набули шляхи та механізми вдосконалення змісту, методів і форм підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності в закладах позашкільної освіти КНР в умовах інноваційно-освітнього середовища.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в розробці та валідазації авторського «Опитувальника готовності до проєктної діяльності для майбутніх учителів музичного мистецтва». Опитувальник вимірює такі ключові сфери проєктної готовності: когнітивну (педагогічні знання музики та теорія проєктної діяльності), операційну (планування, управління часом, робота в команді), мотиваційно-ціннісну (внутрішня мотивація та професійна ідентичність), культурно-комунікативну (міжкультурна адаптивність та використання етнокультурних джерел) та рефлексивно-інноваційну (аналіз себе, інноваційність, використання ІТ-ресурсів). Кожна шкала оснащена чіткими критеріями та рівнями підготовки, що дозволяє точно оцінити готовність до та після педагогічних втручань.

Підтверджено та обґрунтовано ефективність 12-тижневої програми статистично значущим покращенням компонентів готовності до проєктної

діяльності серед студентів експериментальної групи, зокрема щодо операційної автономії, культурно-комунікативної компетентності та рефлексивно-інноваційного мислення, а також покращення виконавчих функцій, таких як контроль уваги, планування та когнітивна гнучкість. Порівняно з контрольною групою, учасники продемонстрували помітне зниження пасивних нейрокогнітивних моделей (наприклад, румінації, емоційної інерції) та сильнішу здатність до саморегуляції та адаптації до складних педагогічних завдань. Ці результати підтверджують здатність програми трансформувати фрагментовані теоретичні знання у втілену, проєктно-орієнтовану професійну поведінку. Запропоновані матеріали готові до впровадження у закладах вищої освіти мистецького профілю.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Робота побудована логічно і послідовно. Вона містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки до кожного розділу, загальних висновків, список використаних джерел та додатки.

Композиційна структура дисертації містить три послідовно структуровані розділи, чітко корелює з етапами науково-педагогічного пошуку. Змістовне наповнення кожного розділу забезпечує всебічне розкриття теоретико-методологічних засад дослідження, обґрунтування необхідних педагогічних умов для ефективного застосування проєктних технологій для формування у майбутніх учителів музичного мистецтва готовності до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти КНР. Така логічна організація дослідження підкреслює системність наукового пошуку та внутрішню узгодженість дисертаційної роботи.

Здобувачем представлено результати комплексного аналізу, зіставлення та систематизації релевантної наукової літератури. Зокрема, здійснено ґрунтовний огляд передового педагогічного досвіду застосування різноманітних проєктних технологій в освітній практиці із особливим акцентом на їхній інтеграції та досягненнях у національній системі освіти України.

Завершальним етапом дисертаційного дослідження є представлення ґрунтовних висновків, які інтегрують ключові аспекти змісту роботи та акумулюють основні результати проведеного наукового пошуку.

Сформульовані висновки відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань, надаючи цілісне уявлення про внесок дослідження у відповідну галузь педагогічної науки.

Представлені розрахунки виконують важливу функцію верифікації та ілюстрації викладених теоретичних положень. Вони містять емпіричні дані, отримані на констатувальному та формувальному етапах експериментального дослідження, що наочно демонструють динаміку змін у рівнях готовності майбутніх учителів мистецьких дисциплін до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти, включаючи її структурні компоненти, засоби та інструментарій, що забезпечує практичну цінність дослідження та можливість його подальшого впровадження в освітній процес.

Проведений детальний аналіз кожного аспекту проблеми формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до застосування проєктних технологій у закладах позашкільної освіти, всебічно представлений у структурі дисертації, дає вагомі підстави для констатації того, що мета дослідження досягнута в повному обсязі, а визначені завдання успішно реалізовані.

Отримані результати та сформульовані висновки мають теоретичне та практичне значення для подальшого розвитку мистецько-педагогічної науки та вдосконалення освітнього процесу.

Дискусійні положення та зауваження

Позитивно оцінюючи наукове дослідження, вважаємо за необхідне висловити деякі міркування:

по-перше, з огляду на актуальність досліджуваної проблеми здобувач, намагаючись якомога повніше представити науковців, що займалися проблематикою дослідження, захопився «переліком прізвищ» дослідників іноземною мовою без транслітерації українською, що подекуди ускладнює сприйняття тексту

по-друге, у дисертації згадується використання цифрових інструментів. На нашу думку, в роботі варто було б уточнити, чи йдеться лише про комунікаційні платформи (WeChat, Zoom тощо) для обговорення проєктів, чи також про музичне програмне забезпечення спеціального призначення для створення творчого продукту.

по-третє, на нашу думку, в дисертаційному дослідженні замало ілюстративного матеріалу (27 табл., 1 рис.), що недостатньо повно розкриває візуальний аспект дослідження та його емпіричну базу.

Однак, зазначені побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Загальний висновок

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота Яоцюань Цзінь «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти КНР» є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, що має концептуальну основу, наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертаційна робота не містить порушень академічної доброчесності.

Усе це дає підстави зробити висновок, що дисертація Цзінь Яоцюань «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до проєктної діяльності у закладах позашкільної освіти КНР» є кваліфікаційною науковою працею, логічно завершеною, самостійно виконаною і заслуговує на позитивну оцінку. Представлена робота відповідає вимогам «Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти, наукової освіти про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України №40 від 12.01.2017 р., а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань А Освіта А1 Освітні науки (ОНП «Освітні, педагогічні науки»).

Рецензент –

кандидат педагогічних наук, доцен,
доцент кафедри професійної освіти
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Олександр БОРДЮК
Завісав, зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Підпис
« 12 » 2026 р.